

det en solid og grundig håndbog i dansk udenrigspolitik, hvori man kan hente et væld af oplysninger, hvilket i sig selv ikke er nogen ringe ting. Den afhjælper tillige et stort savn, fordi den giver mulighed for med fast grund under fødderne at forstå, hvorfor det i 1940 gik, som det gik.

Tage Kaarsted

Jacob Kronika: Midt i fjendens lejr. Slesvigske dagbogsblade fra Hitlerkrigen Berlin. (Gyldendal, 1966). 270 s.

Den tidligere redaktør af Flensborg Avis, Jacob Kronika, har med denne bog fortsat sin skildring af livet i nazismens Berlin, som det formede sig for ham i hans egenskab af korrespondent til skandinaviske aviser og kontaktperson for det danske mindretal. I et tidligere bind med titlen »Lys i mørket« har han meddelt indtryk fra 30'erne, og i dette bind fortsætter han med de første krigsåre.

Som det var tilfældet med det første bind, må også dette ved sin form forvirre læseren. Blandingen af ræsonnement og påståede dagbogsoplysninger gør det umuligt at fastslå, til hvilket tidspunkt de meddelte synspunkter skal henføres. Lange ordrette replikkifter og de hyppigt helt novellegtige dagbogsoplysninger svækker prægningen af autentisk dagbog. Man undgår ikke at føle sig inderligt usikker over for bogens værdi som umiddelbart udtryk for forfatterens oplevelser.

Usikkerheden er muligvis ubegrundet; så meget des mere uheldigt er det, at forfatteren ved den valgte form selv har underbygget læserens utryghed. Yderligere besværliggøres læsningen af de mange pseudonymer, stjerner og initialer, hvormed selv de ligegyldigste personer skjules. Hvis

tanken er at bevare en snert af den hemmelige dagbogs illegale teknik, udebliver virkningen til fordel for irritation over de mange uforløste antydninger. Således ødelægges muligheden for at give værdifulde oplysninger om de første tegn på en politisk bestemt orientering bort fra Tyskland i gamle slesvig-holstenske kredse. Man havde ellers gerne i stedet for de for dækte antydninger set en dokumentation af disse tidlige tendenser til en slesvig-holstensk interesse for forbindelse med Danmark. Antagelig ved Kronika meget bedre og meget præcisere besked, end hans dagbog lader forstå, og det er vel hovedårsagen til, at man føler sig så utilfredsstillet af bekendtskabet med den.

Man skal følgelig ikke læse bogen som et historisk dokument eller som et kildekrift til krigsårenes begivenheder i Tyskland og Sydslesvig. Værdien af de kronikaske dagbogsblade, som de nu fremlægges, ligger i deres billede af forfatterens egne anfægtelser i forhold til nazismen og til den stilling, han var nødt til at indtage i Berlin i sin omgang med mere eller mindre højtstående nazister. Dette og især stemningsbilledet af krigsårenes politiske atmosfære i Berlin gør bogen særdeles læseværdig.

H. P. Clausen

Emil Hannover: Erindringer fra barndom og ungdom. Indledet og udgivet af H. P. Rohde. (Forening for Boghåndværk, 1966). 213 s.

Emil Hannover udgav selv i 1914 sine barndomserindringer i et lille privattryk for familien; her udgives de sammen med hidtil utrykte erindringer fra ungdomstiden. H. P. Rohde, der har forsynet udgaven med velvalgte og sikre oplysende noter, har som indledning givet en fyldig biografi af